

това, което имъ е дадено, вследствие на което не могат да успѣватъ. Ако човѣкъ не може да запази своя умъ, своето сърдце, както и живота си, кжде остава той? Какво представя човѣкъ безъ животъ, безъ умъ и безъ сърдце? — Нищо не представя. Човѣкъ е скритъ задъ своя животъ, задъ своята мисль и задъ своитѣ чувства. Човѣкъ може да се познае отъ една дума, отъ една мисль и отъ едно чувство. Не е нужно да знаете цѣлия животъ на човѣка, за да го познавате. Единъ моментъ само може да опредѣли човѣшкия животъ. Човѣкъ е подобенъ на кибритена клечка. Кибритената клечка се познава по запалването ѝ. Ако лесно се запалва и добре гори, тя е доброкачествена. Като драгнешъ човѣка като кибритената клечка, ти ще познаешъ, какво може да излѣзе отъ него: ще прави ли погрѣшки и ще ги изправя, или ще грѣши, безъ да се корегира. Съ други думи казано: ще учи ли, или нѣма да учи.

Велико нѣщо е човѣкъ да учи! Престане ли да учи, животътъ му се обезсмисля. Когато човѣкъ престане да учи, въ него се забелязва едно физическо натрупване. Този човѣкъ мяза на българскитѣ чорбаджии въ турско време. Срѣщате въ нѣкое село единъ младъ, интелигентенъ човѣкъ и започвате да се разговаряте съ него. Виждате, че мисльта му е дълбока, права, добре схваща нѣщата. Следъ нѣколко години материалното му положение се подобрява, и той става пръвъ чорбаджия въ селото. Щомъ забогатѣе, той преставя да мисли, да учи и започва да надебелява. Срѣщате го следъ нѣколко години, но въ лицето му, не можете да познаете онзи младъ, енергиченъ, интелигентенъ човѣкъ. Значи, щомъ мисльта на човѣка не работи усилено, той преставя да учи. Въ резултатъ на това се явява надебеляване, затлъстяване. Всѣко забогатяване на човѣка материално, сърдечно или умствено, води къмъ натрупване, къмъ наслояване. Ако четете романа „Клетниците“ отъ Викторъ Хюго, или „Война и миръ“ отъ Толстой, известни мисли отъ тѣхъ непременно ще се наслоятъ въ ума ви. Какво трѣбва да правите, за да се освободите отъ наслояването? — Вие трѣбва да раздавате на бедни. Това подразбира стиха, който Христосъ е изказалъ: „Ако не се отречете отъ богатството си, вие не можете да влѣзете въ Царството Божие“.

Каква е разликата между романитѣ на Викторъ